

DVĚ FOLKLORNÍ SLAVNOSTI V BRNĚ V PŘEDVÁLEČNÉ ČSR

EVA VEČERKOVÁ

Moravské zemské muzeum – Etnografický ústav, Brno

ABSTRACT: Brno as the capital of Moravia was in the past the place of festivities in which village people took place and folk culture was presented. People in folk costumes showed folk customs in so called national festivals. The paper deals with two big folklore festivities. The first one took place in 1922 on the occasion of the sporting event of the catholic association Orel. The purpose of the second one in 1925 (Moravian Ethnographic Festival) was to show the public folk costumes and customs as a cultural particularity worth representing the nation and state in a broad international scale. The festivity was to support the idea of maintenance and care of folk culture. The performances of village groups were evaluated in a kind of competition.

KEY WORDS: Folklore festivities – Brno 1922 and 1925 – Moravia

Brno jako hlavní zemské město se stalo už v minulosti místem slavností s účastí vesniců a s prezentací projevů lidové kultury. Byly to např. festivity při korunovaci Ferdinanda V. (folksfest v roce 1836), při návštěvě císařského páru v Brně (1854), při cyrilometodějském miléniu (1863), při národní slavnosti v Lužánkách ve prospěch přestavby národního divadla (1894), při sokolském sletu (1914). Vycházely z různých pohnutek a potřeb doby a v intencích svých pořadatelů. O některých bylo již pojednáno v našem časopisu.

Dvě další slavnosti, o nichž je i náš příspěvek, patří do jiné doby. Charakteristickým jevem, ba symptomem společnosti, která se osvobodila z národnostního útlaku a vstoupila v samostatném státě do nového období, byly bezesporu *národní slavnosti*, festivity různého zaměření a obsahu, ale s vždy přítomným národním akcentem. Ten byl obsažen v praporech, v krojích sokolů a legionářů, v tzv. národních krojích, jimiž byly kroje lidové a kroje z lidových sestavené (či podle lidových vytvořené), a demonstrován v mohutných průvodech. Do programu festivit patřily tance, písně a lidové obyčeje, prezentované v exteriéru na scéně stadionu jako zvykoslovné scénky v podání krojovaných vesnických skupin.

Pramennou základnou příspěvku jsou dochované obrazové dokumenty, archiválie, propagační materiály a žurnalistika, která dokumentuje slavnosti a zaznamenává také názory, dojmy, společenskou atmosféru doby. Chceme také připomenout, že některé památky z těch slavností zůstaly uchovány v etnografickém fondu Moravského zemského muzea.

Den lidových zvyků a krojů při Orelském sletu v Brně (1922)

Orel – tělovýchovná organizace zaměřená na rozvíjení mravní a tělesné výchovy českých katolíků na základě křesťanských ideálů¹ a Sušilova hesla *Víra a Vlast* – zahrnoval do své osvětové činnosti pěstování lidových písní, zvyků a tanců, v dětských orelských skupinách se pořádaly mikulášské a jesličkové besídky. Orelské organizace uskutečňovaly rovněž regionální, folklorně orientované slavnosti připojené k cvičení, např. v Hodoníně (1931 a 1938)² a v Uherském Brodě (1936).³ Na tělovýchovných slavnostech *Orela* participoval svými venkovskými skupinami spolek katolické venkovské *Omladiny* (1906). Kromě toho uskutečňoval i samostatné akce s folklorním programem, jako byly např. sjezdové slavnosti ve Strážnici (1923) a Velkých Pavlovicích (1928), *slovácké dny* v Luhačovicích (1931, 1935)